

'De mens is geschapen om te veranderen, te groeien'

Angels in America 1 + 2, door Toneelgroep Amsterdam, regie Ivo van Hove. Gezien: zaterdag 8 maart, stadsschouwburg Amsterdam; nog te zien: 26/3 (deel 1), 27/3 (deel 2), 29/3 (deel 1 en 2 na elkaar), Stadsschouwburg, Amsterdam.

Een volstrekt leeg podium, op een kleine draaitafel na. Je moet het maar durven. Scenograaf Jan Versweyfeld durft het in 'Angels in America'. Sterker nog, hij maakte dat grote podium nog groter door er nog een aantal meters aan te bouwen. En het werkt. Die ultieme leegte vormt de uiterste consequentie van wat 'Angels in America' vertelt: omgeving, status en achtergrond doen er niets toe. Het gaat om wie we zijn en hoe we met elkaar omgaan. Een decor is niets, het gaat om wat de acteurs op het podium zetten.

En dat dat werkt is te danken aan heel veel mensen. Toneelgroep Amsterdam zet met dit vijf uur durende stuk een topprestatie neer. De acteurs stijgen stuk voor stuk boven zichzelf uit, mede dank zij de hartschotelijke regie van Ivo van Hove. En vertaler Carel Alphenaar leverde al evenzeer een topprestatie door de oorspronkelijke tekst van Tony Kushner om te zetten in levendig, mooi Nederlands.

Kushner schreef zijn stuk begin jaren negentig en situeerde het in de jaren tachtig, toen aids nog een doodvonnis betekende. Twee heel verschillende mannen krijgen dat vonnis te horen: Prior Walter (een mooi kwetsbare rol van Eelco Smits), een jonge homo met een vaste relatie en Roy Cohn, een ultrarechtse

advocaat die naar eigen zeggen 'beslist geen homoseksueel is, maar het met mannen doet' (Hans Kesting, die schittert als de arrogante klootzak, maar meer nog als de doodzieke man die al zijn zekerheden onder zich vandaan ziet glijden). Cohn heeft een oogje op Joe Pitt (mooie rol van Barry Atsma), een keurig getrouwde man die zijn nooit toegegeven homoseksualiteit beschouwt als 'een slechte smerige eigenschap die ik te vuur en te zwaard moet bestrijden'. Joe's vrouw Harper (Hadewych Minis op haar best), vlucht al jaren weg voor haar ongelukkige huwelijk in pillen en depressies.

Voor al deze en andere personages betekent de ziekte van Prior en Roy de aanzet om diep in zichzelf te kijken wie ze nu eigenlijk zijn en waar ze staan. Die strijd met zichzelf en de veranderingen die zij gaandeweg doormaken, vormen het eigenlijke thema van dit stuk. Zij worden geconfronteerd met hun eigen onvermogen en veroordelen en dat maakt dit stuk tijdloos. 'Aids laat zien waar de grenzen van tolerantie liggen'. De 'engel' een visioen dat Prior in zijn koortsdromen krijgt, probeert hem te overtuigen dat stilstand de oplossing is, maar na lange strijd beseft Prior dat de mens geschapen is om te groeien, te veranderen en vooral lief te hebben. 'Angels in America' is een voorstelling waar je vijf uur lang ademloos naar kijkt en die je daarna nog lang aan het denken zet.

SONJA DE JONG